

קוראים לאחיהם להצטרף אל המהפכה אחים לגזע!

האומה האלג'ירית המודרנית. אין לנו ענין ואין לנו זכות מוסרית להתכחש למקורותינו ולעברנו. כמו הערבים, הננו צאצאי בני-הארץ הראשונים, ושל השמים שבאו מן המזרח. מגורשי ספרד, שבאו והתערו בקרבנו עת ברחו בפני האינקוויזיציה, היו אחיהם-לצרה של המוסלמים.

הנוכל להתכחש לשמותינו, שהם רובם ככולם שמות ערביים? הנתכחש לרוח הורינו, הקשורים למנהגים, למסורת ולמוסיקה האלג'ירית? בעוד קברות אבותינו נמצאים מזה אלפים שנה באדמת אלג'יריה, האם נעדיף להיות לזרים בארץ זרה? כל הפוגשים אותנו בחוף-לארץ — למשל בצרפת או בישראל — אינם שוגים לרגע. הם רואים בנו אלג'יריים!

(כאן הוסיפה מערכת העתון המחתרתי של הפל"ן הערה המעיידה כי היא עוקבת אחרי הנעשה בישראל. רשם העורך, בהערות-שוליים: „פרשת בן-הרוש, שהציבה בספטמבר האחרון את הצפון-אפריקאים לעומת יתר היהודים שעלו לישראל, היא דוגמה כאובה למצב זה.)

„יהודים הצטרפו לשורות האלג'יריים הלוחמים למען העצמאות הלאומית. אחדים מהם ילימו בחייהם. אחרים סבלו בעוונותיהם את עינויי המשטרה וכלואים עתה במחנות-הסגר ובכתיסוהר. במאבק המשותף גילו המוסלמים והיהודים כי הם אחים-לגזע, כי הם חשים אהבה עמוקה ומכרעת למולדתם האלג'ירית.“

אישי יותר היה מכתב בחתימת מהנדס-תעופה יהודי בשם יוסף סיקסו, שפורסם בעתון המחתרתי. סיקסו, יהודי שנקרא לשרת בצבא הצרפתי, ברח לתוניס ושיגר מכתב ארוך לנשיא צרפת, בו טען, בין השאר: „מכיוון שהגני אלג'ירי בעל תרבות צרפתית, אני דואג דאגה גוברת והולכת ליחסים בין צרפת והמאגרב. אני שותף בכל לבי לשיתוף-פעולה יודותי וסורה בין צרפת ואלג'יריה, אך כפטריוט אלג'ירי לא אוכל להסכים לשיתוף-פעולה בין סוס ורוכבו!“ כך ביטא סיקסו נימה החוזרת ונשנית במכתבי היהודים: שה אורחים היהודיים הפטריוטיים של אלג'יריה החופשית יהו, אחרי השחרור, גשר עם צרפת.

★ ★ ★

ממחמת-שיחרור למהפכה

השתתפות היהודים במאבק האלג'ירי חשובה הרבה יותר מכפי שהייתה במאבק התוניסי או המארוקאי. באותן שתי ארצות לא התנהלה אלא מלחמת שיחרור לאומית רגילה, ואילו האלג'יריים מדגישים בכל הזדמנות — וגם בשיחות אתי — כי מה שמתחולל בארצם אינו מלחמת-שיחרור בלבד, אלא מהפכה.

ככל שמשך המאבק, כן גוברת נטיה זו. המפקדים והחילים של צבא-השיחרור קיצוניים הרבה יותר אף מן המדינאים המנהלים את המערכה המדינית בממשלת אלג'יריה. הצוות הקרבי, שיכריע את עתיד המדינה שתקום, אינו רוצה רק בעצמאות פורמאלית. הוא רוצה ברפורמה קלאטית מכרעת, בחידוש האופי הערבי של הארץ, במהפכה סוציאליסטית שתקפיץ את העם הנחשל קדימה. הוא מעריך את פידל קסטרו ומעריך את מאו טה-טונג — יותר מאשר את גמאל עבד אל-נאצר.

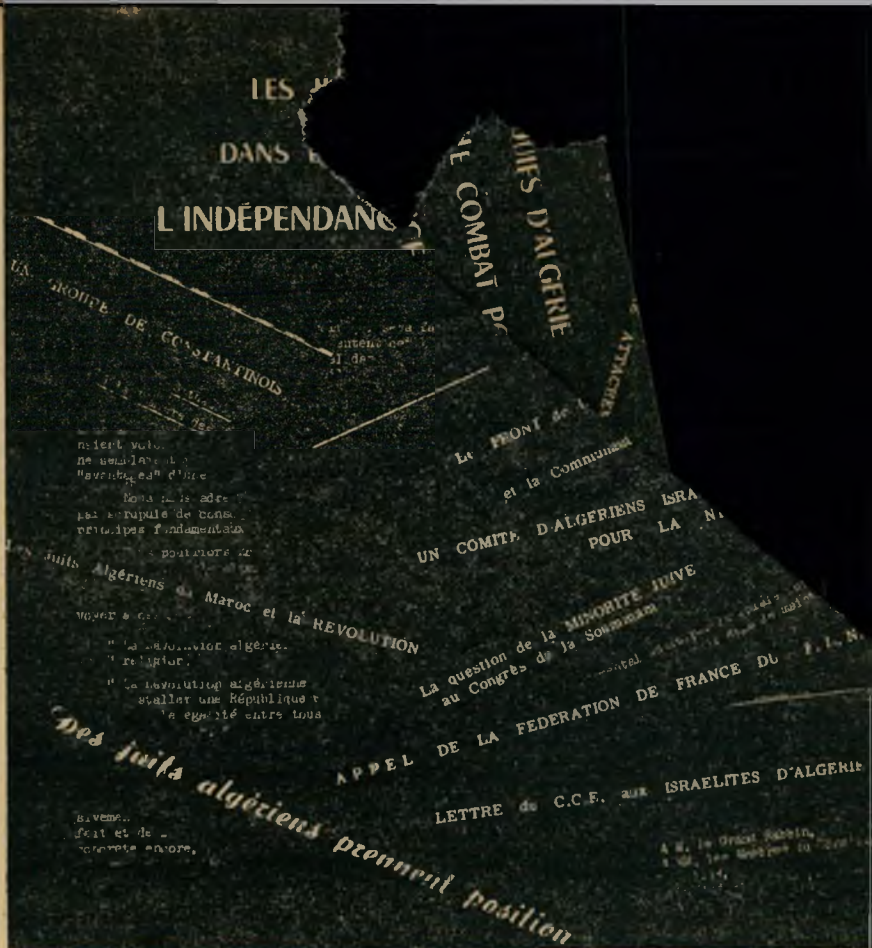
השקפת-העולם של הכוחות הלוחמים היא אחת הסיבות לדחיית ההצעות של דה-גול. ברגע זה מציע דה-גול כי תוקם אלג'יריה כעלת מימשל עצמי, וכי תושבי הארץ יגדירו בעתיד את רצונם במישל-עם.

הממשלה הזמנית טוענת, בצדק, כי מישל-עם כזה אינו יכול להיות אלא בדיחה עגומה, כל עוד שוהה הצבא הצרפתי בארץ. הנסיון באלג'יריה (וגם בישראל) הוכיח כי באזורים של מימשל צבאי מצביעה האוכלוסיה בעד המושל — בייחוד כשחילים מכוונים שומרים על הקלפיות.

הממשלה גם אינה מוכנה למשאיומתן פוליטי בו ישתפו החקילוניגים האלג'יריים למיניהם, שיהו רוב, יחד עם אדונייהם הצרפתיים, ליד שולחן-הדיונים. מכל הבחינות האלה, הצעות דה-גול אינן רציניות. אילו באו לפני חמש שנים, יתכן שיכלו להועיל. עתה הן מאחרות את המועד.

צבא-השיחרור מתנגד להצעות דה-גול מסיבות מרחיקות-לכת עוד יותר. אין הוא רוצה להפסיק את המהפכה באמצע. אין הוא רוצה בעצמאות-להלכה, בה ישלטו האלג'יריים משרת-צרפת, בדומה למה שאירע בקונגו הצרפתית ובסנגאל. אין הוא רוצה לעצור את התנופה המהפכנית לפני שתשיג את היעדים הפוליטיים והסוציאליים כאחד.

על כן תימשך המהפכה, בקצב גובר והולך, תוך קבלת עזרה גוברת והולכת מגורמים חיצוניים. אם ישתתפו בה היהודים, יוכלו לקחת חלק בעיצוב דמותה, בקביעת דמות החברה האלג'ירית העתידה, וגם בגיבוש יחסה לישראל. אם יעמדו מן הצד, תעבור המהפכה על פניהם. אלג'יריה החדשה, שאולי תהיה המדינה החשובה ביותר באפריקה של מחר, עלולה להיות אנטי-יהודית ואנטי-ישראלית.

עתוני המחתרת

כתורות אלו, תוך חוברות מחתרותיות, מוקדשות כולן לבעיה היהודית. הן אומרות, בין השאר: „יהודי אלג'יריה במאבק למען העצמאות הלאומית“, ועדה של יהודי אלג'יריה למען המשחרור (עם הפל"ן). „יהודי אלג'יריה במאבקו והמהפכה“, היהודים תופסים עמדה, וכו'.

המצב, דוחים את ההצעות בבזו. הם מגלים אהדה ליהודים. יהודי אלג'יריה מכירים להם תודה על כך.

„התחלת מלחמת-השיחרור האלג'ירית. כרוז מטעם הפל"ן מביע צער על הטראגדיה של 1934, מזוהר את כל בני אלג'יריה מפני תימרוני הקולוניאליזם, המבקש להפריד ולמשול, ומגנה כל ססיה גזענית של תנועת-השיחרור. בכל זאת פורץ בחודשים אפריל-מאי 1956 סיכסוך שטני, הגורם לפירוד עמוק בין היהודים והמוסלמים בעיר קונסטאנטין.“

„הצרפתים עורכים בעיר פעולת-צייד עקובה מדם נגד האוכלוסיה המוסלמית. מצטיינים בה בייחוד שוטרים ושוטריו-יהודים. אותה שעה נערכות התנקשויות ברובע היהודי. מוסלמים רבים טוענים שאין זו אלא פרובוקציה קולוניאלית, תוך ניצול הבתיחות השוררת בעיר.“

„מתיחות זו גוברת מיום ליום. ב-12 במאי מטילים אלמונים רימון לתוך בית-הקפה יהודי ופוצעים כמה אנשים. כתגובה מוצעים היהודים מטויימים פשיטה רצחנית לתוך הרובע הערבי. למחרת מבוצעת פשיטה שניה.“

„המתיישבים הצרפתיים הקיצוניים צוהלים על כי מצאו משרתים במחיר וול. אחרי שהוכיחו את עצמם כעבר כנאטיים ודוניים, הם פונים עתה ליהודים, משבחים אותם ומתניפים להם. מעגל-המאורעות נמשך. שבשבת מטילים שתי פצצות במקומות בהם רגילים היהודים להתקהל. כל אחת גורמת ל-30 קורבנות.“

„אסור שטרנדיות מעין אלו תישנה. אסור שמוסלמים ויהודים, בני המולדת האחת, יפלו שוב באותה מלכות... אחת הדרכים לשלום היא שאנו, מוסלמים ויהודים, יחד עם אירופים מתקדמים, נרחיק מעלינו כל מעשי-הסתה, המכונים להקים אותנו איש נגד רעהו.“

„...אנו מצטערים על כי היה עלינו להזכיר אירועים קודרים. ראינו צורך להאיר את המצב באור החוק ביותר — כדי לסכל את אירעהבנות אשר אינם מאפשרות את פעולתם של בעלי הרצון הטוב. אנו מקחים שיקראו את קריאתנו, יפיצו אותה ויגלו יוזמה דומה במקומות רבים. אל ניתן לשינאה לצבא באלג'יריה!“

העובדה שקריאה זו, על כל פרטיה, פורסמה בעתוני המחתרת של הפל"ן באלג'יריה, מעידה הרבה על אופי תנועה זו.

★ ★ ★

ואיריסאים בעיני הפז"ן

מיפמך אחר, שפורסם אף הוא בעתוני המחתרת האלג'ירית, מעניין מסיבה אחרת. זהו מכתב החתום בידי „קבוצה של יהודי אלג'יריה“, המכיל ניצנים ראשונים של אידיאולוגיה שמית, תוך שלילוב הגאווה הערבית והגאווה הערבית במיסגרת משותפת.

„בימי קדם התנחלו ימאים עבריים בנקודות רבות לאורך החוף האלג'ירי. יהודים אחרים, שנמלטו לאחר מכן ממעשי-הדיכוי של הרומאים ביהודה, הצטרפו אליהם. הם התמזגו עם בני הארץ והפיצו את דתם עד כדי כך שבימי מלחמת ההתנגדות של שבטי היליזים נגד הכובשים הערביים התבלטה מלכה יהודיה, כהינה, ששלטה או במחוז אורס. בדומה ליתר התושבים, קיבלו היהודים על עצמם לאחר מכן את התרבות הערבית. חלקם התאסלמו, חלקם שמרו על דתם היהודית, המכובדת בעיני האיסלאם מפאת הכבוד המוענק לה בקוראן. הם היו נתינים נאמנים של השליטים הערביים, ולאחר מכן של התורכים, שסיפק להם שרים, משרתים וסופרים. במלחמת ההתנגדות הגדולה של בני קונסטאנטין נגד הכובש הצרפתי בלטו והצטיינו יהודים.“

„אולם המתיישבים הצרפתיים העניקו לנו את האזרחות הצרפתית, כדי להפריד בינינו לבין שאר האלג'יריים. יחד עם זאת, לא באו הצרפתים בקהלנו ולא התערבו עמנו. חינוך-החובה הוענק ליהודים בשפה הצרפתית. החדירו להכרתנו שיש ערך רק להיסטוריה אחת: זו של צרפת. הרגילו אותנו להתחייב בכובד למורשה הערבית, אותה הורישו לנו אבותינו, ולתרבותם הערבית. השכיחו את עברנו האלג'ירי על אף המלאכותיות של מצב זה, והתבכיים הנפשיים הנובעים ממנו, קיבלנו לבסוף את עמדתנו החדשה — כי לא היתה לנו דרך אחרת להיות למודרניים.“

„...דורשים מאתנו לנקוט בפעולה אנטי-ערבית. לפתע מרבים בעתונים הצרפתיים לדבר על ישראל, בנימה שכולה רוח. אך אלה מבינינו הנגרים לפרובוקציות מזרחים מיעוט קטן ומבוטל, המוציא את עצמו מכלל הקהילה שלנו, שסבלה כה רבות מן הגזענות. „עכשיו הגיעה שעתנו לחזור אל העם האלג'ירי. ההיצמדות לאזרחות הצרפתית אינה אלא מיכשול, כאשר הכל חותר בצעדי-ענק לקראת תקומתה של אומה צעירה ואדירה,“

המתיישבים האחרונים

ערכו השבוע הפגנת-זמים ברחבי אלג'יריה, למען המשכת המלחמה ונגד הצעות-הפשרה של דה-גול. היהודים אינם מצטרפים להפגנות אלה, בגלל אופיין הפאשיסטי.

* הכוונה לימאי צור וצידון, דוברי העברית, שייסדו את קרתנו והביאו את התרבות הראשונה לצפון-מערב אפריקה.